

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

*Методичні рекомендації
щодо підготовки та оформлення
курскових робіт
з дисципліни*
“ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА”
(для бакалаврів, спеціалістів)

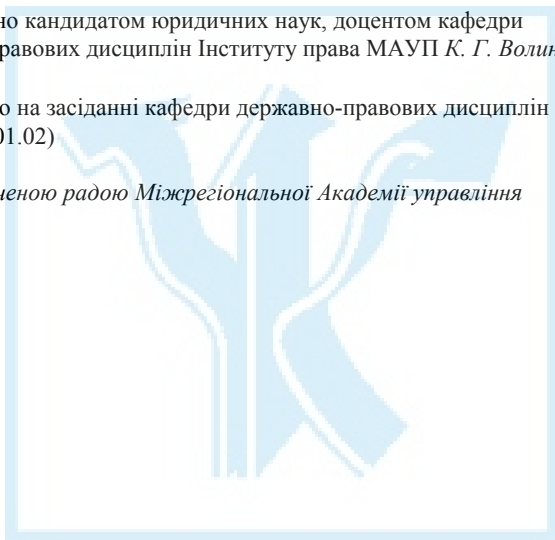
МАУП

Київ 2002

Підготовлено кандидатом юридичних наук, доцентом кафедри державно-правових дисциплін Інституту права МАУП *К. Г. Волинкою*

Затверджено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін (Протокол № 5 від 10.01.02)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Волинка К. Г. Методичні рекомендації щодо підготовки та оформлення курсових робіт з дисципліни “Теорія держави і права” (для бакалаврів, спеціалістів). — К.: МАУП, 2002. — 23 с.

Методична розробка містить основні вимоги до порядку виконання курсової роботи з дисципліни “Теорія держави і права”, її структури та правил оформлення, захисту курсової роботи, орієнтовні теми курсових робіт, зразки планів курсових робіт, список рекомендованої літератури, а також додатки.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2002

ВСТУП

Курсова робота з теорії держави і права передбачено навчальним планом підготовки студентів зі спеціальності “Правознавство”. Її підготовка і захист студентами першого курсу завершує вивчення дисципліни “Теорія держави і права”; це — перше самостійне науково-теоретичне дослідження загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права, державно-правових явищ та процесів. Курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних студентами під час опанування дисципліни “Теорія держави і права”, а також застосування їх для комплексного вирішення конкретного фахового завдання з цієї дисципліни.

Теорія держави і права — ключова юридична наука. Вона має фундаментальний характер і є підґрунтям для подальшого опанування студентами інших юридичних дисциплін — галузевих і спеціальних. Саме тому написання курсової роботи з цього предмета має на меті сприяти поглибленню отриманих теоретичних знань, їх систематизації, розвитку науково-теоретичного мислення, розширенню понятійного апарату, практичному застосуванню наукових методів (системного, функціонального, порівняльного, формально-юридичного та багатьох інших) у процесі вирішення поставлених завдань. Загалом, рівень підготовки курсової роботи та її захист дає змогу робити висновки про ступінь засвоєння студентом теоретичних знань і вміння їх застосовувати в науковій і практичній діяльності.

Написання курсової роботи має сприяти максимальному використанню одержаних у процесі вивчення теорії держави і права знань. При цьому перед студентами постають такі завдання:

- сформулювати предмет дослідження й обґрунтувати його актуальність;
- визначати мету й основні завдання дослідження;
- відшукати і відібрати літературу, необхідну для всебічного висвітлення теми курсової роботи;
- логічно й послідовно викласти положення курсової роботи;
- зробити узагальнюючі висновки;
- оформити роботу відповідно до вимог;
- прилюдно захистити курсову роботу.

Для якнайповнішого розкриття теми курсової роботи студенти опрацьовують різноманітні джерела: Конституцію та чинне законодавство України, навчальну літературу з теорії держави і права, наукові монографії та збірники, періодику.

Для підготовки цих методичних рекомендацій використано такі матеріали:

- Порядок присудження наукових ступенів і вчених звань.
- Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах.
- Грузінова Л. П. Методичні рекомендації щодо підготовки та оформлення курсових робіт з дисципліни “Трудове право”. — К.: МАУП, 2001. — 22 с.
- Сладкевич В. П. Методичні рекомендації щодо підготовки й оформлення курсових робіт. — К.: МАУП, 1999. — 16 с.

ОБСЯГ, СТРУКТУРА Й УЗАГАЛЬНЕНИЙ ЗМІСТ КОЖНОЇ ЧАСТИНИ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ “ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА”

Обсяг курсової роботи

Обсяг курсової роботи з теорії держави і права — 30–35 сторінок. Рекомендований обсяг структурних частин курсової роботи: вступ — 2–3 сторінки, основна частина — 25–30 сторінок, висновки — 2–3 сторінки.

Структура й узагальнений зміст кожної частини курсової роботи

Курсова роботи повинна мати такі структурні елементи:

- титульну сторінку;
- зміст;
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (якщо необхідно).

Титульна сторінка курсової роботи містить назву вищого навчального закладу, де виконана курсова робота (Міжрегіональна Академія управління персоналом, Інститут права), назву кафедри; назву курсової роботи; курс, група, прізвище, ім’я, по батькові студента; науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім’я, по батькові наукового керівника; місце і рік.

Студенту надається можливість обрати тему курсової роботи з орієнтовної тематики, що пропонується кафедрою державно-правових дисциплін, або, виходячи з навчального плану з дисципліни “Теорія держави і

права”, запропонувати свою тему з обґрунтуванням доцільності її дослідження. Тематика курсових робіт відповідає завданням навчальної дисципліни “Теорія держави і права”, тісно пов’язана з практичними потребами юридичної спеціалізації.

Вибираючи тему, слід орієнтуватися на наукову й навчальну літературу, інші джерела. Обравши тему курсової роботи, потрібно подати заяву на ім’я завідуючого кафедри державно-правових дисциплін з проханням ухвалити тему курсової роботи і призначити наукового керівника. Ухвалення тем курсових робіт і призначення наукових керівників відбувається на засіданні кафедри державно-правових дисциплін. Керівництво курсовими проектами (роботами) здійснюється, як правило, найкваліфікованішими викладачами Інституту права. Довільна зміна обраної й затвердженої теми курсової роботи не дозволяється.

Зміст подають на початку курсової роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, всіх розділів і підрозділів основної частини, висновків, списку використаних джерел і додатків. Зміст необхідний для того, аби легше було орієнтуватися у напрацьованому матеріалі й послідовно та логічно його викладати.

У *вступі* розкривається сутність наукової проблеми, відображеної в обраній студентом темі, її теоретичне й практичне значення, актуальність і доцільність її дослідження (особливо в умовах побудови соціально-правової держави і розвитку вільного громадянського суспільства в Україні), формулюється мета й завдання, які потрібно вирішити для досягнення поставленої мети. У вступі необхідно сформулювати зв’язок між теоретичною проблемою, що досліджується у курсовій роботі, й практичною юридичною діяльністю, значенням її вивчення для вдосконалення правової системи та підвищення ефективності правового регулювання в сучасній Україні.

Назва (тема) курсової роботи, обрана студентами, має відповідати її змісту й розкривати основну мету дослідження. Залежно від того, наскільки зрозуміло і точно сформульовано мету курсової роботи з теорії держави і права, настільки вдалим буде вирішення основних завдань, поставлених перед студентом для її якнайповнішого і всебічного розкриття. Правильне визначення мети роботи дасть змогу студенту виокремити в ній основний напрямок дослідження, упорядкувати пошук і аналіз матеріалу, його узагальнення.

Основна частина курсової роботи складається з розділів і підрозділів, на які поділяються розділи для зручнішої підготовки й опрацювання інформації. Кожний розділ починають з нової сторінки. Основному тек-

сту кожного розділу може передувати невелика передмова з коротким описом обраного напрямку дослідження та його мотивації. В розділах основної частини подають: огляд існуючих точок зору щодо проблеми дослідження; виклад основних методів досліджень; положення, які розкривають суть досліджуваних явищ; аналіз та узагальнення результатів досліджень; власну аргументовану позицію щодо досліджуваної проблеми.

Курсова робота має реферативний характер. Кожний розділ курсової роботи передбачає висвітлення питання, зазначеного у назві розділу і формулювання стислих висновків. Необхідно лаконічно, логічно й аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати тавтології.

Для якнайповнішого розкриття зв'язку юридичної теорії та юридичної практики в основній частині курсової роботи з теорії держави й права потрібно викладати теоретичний матеріал, орієнтуючись на сучасні проблеми розвитку держави і права в Україні: зокрема, на проблеми подальшого впровадження принципів верховенства права, поділу влади, пріоритетності прав і свобод людини й громадянина; розвитку вільного громадянського суспільства; інтеграції України у світове співтовариство; зміцнення законності й правопорядку; вдосконалення правової системи в цілому.

На найбільш послідовне і всебічне розкриття теми курсової роботи студента спрямовує його науковий керівник, який допомагає підібрати необхідні джерела, консультує стосовно обсягу, змісту й співвідношення структурних частин курсової роботи, надає поради стосовно методології дослідження, узагальнення його результатів. Протягом першого тижня після ухвалення теми курсової роботи кожний студент разом із науковим керівником складає календарний план підготовки курсової роботи, зазначаючи терміни виконання окремих етапів дослідження. План курсової роботи з теорії держави і права затверджується на кафедрі державно-правових дисциплін. На підставі календарних планів складається розклад захисту студентами курсових робіт, який затверджується директором Інституту права.

Студент виконує курсову роботу відповідно до завдання курсової роботи, яке погоджує з науковим керівником. До завдання студент додає коротку анотацію обсягом до однієї сторінки, де викладає зміст основних питань, які планує дослідити в курсовій роботі; список літератури; розгорнутий план курсової роботи, де визначає структуру роботи, вказує орієнтовні назви розділів і підрозділів, їх обсяг та строки виконання. Ті

розділи роботи, які вже виконані, студент подає на розгляд науковому керівникові й після його зауважень доповнює і допрацьовує.

У висновках до курсової роботи викладають найбільш важливі наукові та практичні результати дослідження. Напрацьований в основній частині теоретичний матеріал узагальнюється й систематизується. У висновках розкривається його значення для юридичної науки й практики, для подальшого розвитку правової держави і громадянського суспільства в Україні.

У списку використаних джерел наводиться література, на яку посиляється автор курсової роботи. Для якнайповнішого розкриття теми курсової роботи з теорії держави і права необхідно опрацювати 15–20 таких джерел. Їх можна розміщувати у списку в порядку появи посилань у тексті чи в алфавітному порядку прізвищ авторів або заголовків. Посилання подаються після закінчення цитати в квадратних дужках, де вказують порядковий номер джерела у списку використаної літератури й сторінки джерела, з яких здійснювалось цитування (наприклад: [14, с. 31–48]). У списку використаних джерел вказують прізвище й ініціали автора, назву джерела, місце видання, видавництво, рік видання і сторінку.

У додатки включають допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття курсової роботи: схеми, таблиці, ілюстрації тощо. Схеми й таблиці, самостійно підготовлені студентом за темою курсової роботи, підвищують науково-теоретичну значимість проведеного дослідження, вказують на здатність до систематизації й узагальнення викладеного матеріалу.

На останній сторінці, після списку використаних джерел студент підписує курсову роботу і ставить дату її виконання.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсову роботу друкують машинописним способом або за допомогою комп'ютера, або рукописним способом на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм) через два міжрядкових інтервали до тридцяти рядків на сторінці. Мінімальна висота шрифту 1,8 мм.

Текст необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: зліва — не менше 20 мм, справа — не менше 10 мм, зверху — не менше 20 мм, знизу — не менше 20 мм. Шрифт друку має бути чітким, щільність тексту — однаковою.

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи та підрозділи. Заголовки структурних частин роботи “Зміст”, “Вступ”, “Роз-

діл”, “Висновки”, “Список використаних джерел”, “Додатки” друкують великими літерами. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Відстань між заголовком і текстом має дорівнювати 3–4 інтервалам. Кожну структурну частину курсової роботи треба починати з нової сторінки.

Номер розділу ставлять після слова “Розділ” (наприклад, Розділ II). Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку, наприклад: “2.3.” (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

При написанні курсової роботи обов’язково потрібно давати посилання на джерела, окремі положення яких цитуються в курсовій роботі. Такі посилання дають змогу відшукати документи й перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з’ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

Курсову роботу студент пише українською мовою у чіткій відповідності з планом. Не дозволяється дослівне переписування правничої літератури та нормативно-правових актів. Висновки, судження студента мають бути логічними й обґрунтованими. Подаючи різні точки зору з дискусійних питань, необхідно висловити й обґрунтувати свою.

Курсові роботи, написані з порушенням встановлених вимог, не допускаються до захисту.

ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Підготовлена до захисту курсова робота має бути відрецензована науковим керівником не пізніше, ніж за два тижні до захисту курсової роботи. В рецензії науковий керівник дає їй стислу характеристику, оцінює загальнотеоретичний рівень, глибину проведених досліджень, послідовність викладення матеріалу, відповідність оформлення роботи вимогам Методичних рекомендацій, розкриває її недоліки й можливі шляхи їх усунення.

Один примірник рецензії видається перед захистом курсової роботи студенту, а другий зберігається на кафедрі. До захисту курсової роботи студент допускається після оформлення роботи відповідно до встановлених вимог й одержання позитивної рецензії керівника курсової роботи.

Захист курсових робіт відбувається згідно з планом навчального процесу та розкладом захисту студентами курсових робіт перед комісією

у складі двох-трьох викладачів кафедри за участю керівника курсового проекту (роботи).

Захист курсової роботи починається з представлення студента і теми його роботи. Потім слово надається студентові, який протягом 10–15 хвилин розкриває суть роботи, обґрунтовуючи тему її й теоретичні висновки.

У доповіді необхідно:

- назвати тему курсової роботи, показати її актуальність і значущість;
- сформулювати основну мету і завдання дослідження;
- окреслити структуру роботи;
- доповісти про результати роботи, зроблені висновки й пропозиції.

Після цього науковий керівник, викладачі кафедри, запрошені студенти, практичні працівники ставлять студентові запитання за темою дослідження. Керівник курсової роботи характеризує курсову в цілому, наголошує на її позитивних сторонах: науково-дослідному характері, актуальності дослідження, новизні, практичній цінності; вказує на недоліки. Захист курсової роботи завершується стислим заключним виступом студента, в якому він дає відповіді на запитання і зауваження тих, хто бере участь в обговоренні.

Після захисту курсових робіт викладачі обговорюють результати захисту кожної курсової роботи і виставляють оцінки. Результати захисту курсової роботи оцінюються за чотирибальною шкалою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”). В оцінці враховують повноту розкриття теми роботи, послідовність і логічність викладеного матеріалу, дотримання вимог щодо оформлення курсової роботи, зміст доповіді й відповідей на запитання під час захисту курсової роботи, відгук наукового керівника. Оцінка ставиться в залікову відомість навчальної групи та в заліковій книжці студента. У разі незадовільної оцінки курсову роботу необхідно доопрацювати або виконати нову за іншою темою.

Курсові роботи зберігаються на кафедрі протягом одного року.

ОРІЄНТОВНІ ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Теорія держави і права як наука і навчальна дисципліна.
2. Методологія теорії держави і права.
3. Поняття громадянського суспільства.
4. Причини й умови виникнення держави.
5. Поняття, ознаки і сутність держави.
6. Місце держави в політичній системі суспільства.
7. Соціальне призначення держави.
8. Функції держави.
9. Типологія держави.
10. Поняття форми держави та її структура.
11. Форми державного правління.
12. Форми державного устрою та міждержавні об'єднання.
13. Поняття і види державного (політичного) режиму.
14. Поняття й структура механізму держави.
15. Державний апарат і принципи його організації.
16. Сучасні концепції держави.
17. Поняття соціально-правової держави та її основні характеристики.
18. Виникнення права.
19. Основні підходи до праворозуміння.
20. Поняття права і його основні ознаки.
21. Принципи і функції права.
22. Соціальна цінність права.
23. Поняття й основні характеристики правового регулювання.
24. Механізм правового регулювання
25. Норми права в системі соціальних норм.
26. Структура правових норм.
27. Форми (джерела) права.
28. Поняття й соціальне призначення правотворчості.
29. Поняття, зміст і будова системи права.
30. Поняття і будова системи законодавства.
31. Поняття, ознаки та види нормативно-правових актів.
32. Чинність нормативно-правових актів.
33. Систематизація нормативно-правових актів.
34. Поняття, ознаки та структура правових відносин.
35. Поняття й основні форми правореалізації.
36. Тлумачення права.
37. Поведінка особи у правовій сфері.
38. Поняття, ознаки і види правомірної поведінки.

39. Поняття, ознаки, склад і види правопорушень.
40. Поняття, ознаки та принципи юридичної відповідальності.
41. Мета, завдання і функції юридичної відповідальності.
42. Принципи юридичної відповідальності.
43. Правосвідомість і правова культура.
44. Законність і правопорядок.
45. Поняття юридичного процесу.
46. Правовий статус особи: його поняття, види і структура.
47. Гарантії прав і свобод людини і громадянина.
48. Романо-германська правова система.
49. Англосаксонська правова система.
50. Мусульманська правова система.

ЗРАЗКИ ПЛАНІВ КУРСОВИХ РОБІТ

Тема: Соціальне призначення держави

Вступ.

Розділ I. Соціальне призначення держави як вираження її сутності.

- 1.1. Поняття і зміст соціального призначення держави.
- 1.2. Існуючі підходи до розкриття соціального призначення держави.
- 1.3. Взаємозв'язок соціального призначення та функцій держави.

Розділ II. Еволюція соціального призначення держави.

- 2.1. Соціальне призначення рабовласницької та феодальної держави.
- 2.2. Соціальне призначення соціалістичної держави.
- 2.3. Соціальне призначення капіталістичної держави та його розви-

ток в умовах формування соціально-правової держави.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Тема: Поняття і структура механізму держави

Вступ.

Розділ I. Роль механізму держави у здійсненні її функцій і завдань.

- 1.1. “Широкий” та “вузький” підходи до механізму держави.
- 1.2. Ознаки механізму держави.
- 1.3. Призначення механізму держави.

Розділ II. Складові елементи механізму держави та їх взаємозв'язок.

2.1. Державні установи та підприємства як складові механізми держави.

2.2. Поняття й ознаки державних органів.

2.3. Роль державних органів у здійсненні державної влади.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Тема: Принципи і функції права

Вступ.

Розділ I. Принципи права як вираження змісту правового регулювання.

1.1. Поняття, ознаки і форми існування принципів права, їх соціальне призначення.

1.2. Загальносоціальні принципи права.

1.3. Спеціально-юридичні принципи права та їх класифікація.

Розділ II. Функціонування права у суспільстві.

2.1. Поняття й ознаки функцій права, їх роль у правовому регулюванні.

2.2. Існуючі підходи до класифікації функцій права.

2.3. Закріплення функцій і принципів права в чинному законодавстві України.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Тема: Поняття і соціальне призначення правотворчості

Вступ.

Розділ I. Сутність і зміст правотворчості.

1.1. Поняття і принципи правотворчості.

1.2. Суб'єкти і види правотворчості.

1.3. Роль держави у створенні правових норм.

Розділ II. Правотворчість як процес створення права.

2.1. Поняття й сутність правотворчого процесу.

2.2. Стадії правотворчості.

2.3. Юридична техніка.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

Тема: Поняття і основні форми правореалізації

Вступ.

Розділ I. Правореалізація як мета правового регулювання.

1.1. Поняття і зміст правореалізації.

1.2. Основні форми безпосередньої правореалізації.

1.3. Співвідношення правового регулювання, правотворчості й правореалізації.

Розділ II. Правозастосування як особлива форма правореалізації.

2.1. Поняття, ознаки і принципи правозастосування.

2.2. Стадії правозастосовчого процесу.

2.3. Поняття, ознаки і класифікація правозастосовчих актів.

Висновки.

Список використаних джерел.

Додатки.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. *Конституція України*. — К., 1996.
2. *Кодекси України*.
3. *Закони України*.

Основна

4. *Венгеров А. Б.* Теория государства и права. — М., 2000.
5. *Загальна теорія держави і права / За ред. В. В. Копейчикова*. — К., 2000.
6. *Комаров С. А.* Теория государства и права. — М., 1999.
7. *Котюк В. О.* Теорія права: Курс лекцій. — К.: Вентурі, 1996.
8. *Общая теория государства и права: Академический курс в 2 т. / Под ред. М. Н. Марченко*. — М., 1998.
9. *Общая теория права и государства / Под ред. В. В. Лазарева*. — М., 2000.
10. *Скакун О. Ф.* Теория государства и права. — Харьков, 2000.
11. *Сурилов А. В.* Теория государства и права. — К.; Одесса, 1989.
12. *Теория государства и права: Курс лекций / Под ред. Н. И. Матузова, А. В. Малько*. — М., 2001.
13. *Теория государства и права / Под ред. В. М. Корельского, В. Д. Перевалова*. — М., 1998.
14. *Юридична енциклопедія (багатотомне видання)*. — К., 1998–2001.

Додаткова

15. *Аграновская Е. В.* Правовая культура и обеспечение прав личности. — М., 1988.
16. *Алексеев С. С.* Право: азбука — теория — философия: Опыт комплексного исследования. — М., 1999.
17. *Аппарат государственного управления: интересы и деятельность.* — К., 1993.
18. *Базылев Б. Т.* Юридическая ответственность. — Красноярск, 1985.
19. *Бережнов А. Г.* Права личности: некоторые вопросы теории. — М., 1991.
20. *Бобровник С. В., Богінич О. Л.* Систематизація законодавства України: актуальні проблеми та перспективи розвитку. — К., 1994.
21. *Братусь С. Н.* Юридическая ответственность и законность. — М., 1978.
22. *Воеводин Л. Д.* Юридический статус личности в России. — М., 1997.
23. *Вопленко Н. Н.* Официальное толкование норм права. — М., 1976.
24. *Всеобщая декларация прав человека как международный стандарт правового положения личности в Украине.* — Луганск, 1999.
25. *Гаджиев К. С.* Введение в политическую науку. — М., 1997.
26. *Головченко В. В.* Правореалізація як функція судової влади // Правова держава. — 1996. — Вип. 7.
27. *Головченко В. В.* Система права і комплексні правові спільності // Правова держава. — 1997. — Вип. 8.
28. *Грецов Ю. Н.* Правовые отношения и осуществление права. — Л., 1987.
29. *Громадянське суспільство в Україні: Проблеми становлення.* — К., 1997.
30. *Давид Р., Жоффре-Спиноза К.* Основные правовые системы современности. — М., 1999.
31. *Денисов Ю. А.* Общая теория правонарушения и ответственности. — Л., 1983.
32. *Евграфов П. Б.* Соотношение структуры советского права и структуры советского законодательства. — Харьков, 1981.
33. *Засць А. П.* Правова держава в контексті новітнього українського досвіду. — К., 1999.
34. *Законодавство: проблеми ефективності / В. Б. Авер'янов, В. П. Денисов, В. Ф. Сіренко та ін.* — К., 1995.
35. *Зивс С. Л.* Источники права. — М., 1981.
36. *Ильин И. А.* О сущности правосознания. — М., 1993.

37. *Исаков В. В.* Юридические факты в советском праве. — М., 1984.
38. *Казимирчук В. П.* Право и методы его изучения. — М., 1965.
39. *Карташев В. Н.* Юридическая деятельность, понятие, структура, ценность. — Саратов, 1989.
40. *Карташкин В. А.* Права человека в международном и внутригосударственном праве. — М., 1995.
41. *Карташов В. Н.* Правоприменительная практика в социалистическом обществе. — Ярославль, 1986.
42. *Кашанина Т. В.* Происхождение государства и права. Современные трактовки и новые подходы. — М., 1999.
43. *Керимов Д. А.* Культура и техника законодательства. — М., 1991.
44. *Коваленко А. И.* Правовое государство: концепции и реальность. — М., 1993.
45. *Козлихин И. Ю.* Идея правового государства: история и современность. — СПб., 1993.
46. *Козлов В. А.* Проблемы предмета и методологии общей теории права. — Л., 1989.
47. *Колізія законодавстві України: проблеми теорії і практики.* — К., 1996.
48. *Колодій А. М.* Принципы права Украины. — К., 1998.
49. *Коментар до Конституції України / В. Б. Авер'янов, В. Ф. Бойко та ін.* — К., 1998.
50. *Конституція України — основа подальшого розвитку законодавства.* — К., 1997.
51. *Кудрявцев В. Н.* Закон, поступок, ответственность. — М., 1986.
52. *Кудрявцев В. Н.* Правовое поведение: норма и патология. — М., 1982.
53. *Лазарев В. В.* Пробелы в праве и пути их устранения. — М., 1981.
54. *Малеин Н. С.* Правонарушение: понятие, причины, ответственность. — М., 1985.
55. *Манов Г. И.* Признаки государства: новые прочтения. — М., 1993.
56. *Методологические проблемы советской юридической науки.* — М.: Наука, 1980.
57. *Назаренко С. В.* Теорія держави і права (Предмет, метод теорії держави і права). — К., 1988.
58. *Нерсесянц В. С.* Право в системе социальной регуляции: (История и современность). — М., 1986.
59. *Оксамытный В. В.* Правомерное поведение личности. — К., 1985.
60. *Основы теории политической системы.* — М., 1985.
61. *Пархоменко Н. М.* Договір в системі права України. — К., 1998.

62. *Пеньков С. М.* Социальные нормы: управление, воспитание, поведение. — М., 1990.
63. *Погорілко В. Ф., Малишко М.* Правова система — система права — система законодавства // *Право України.* — 1993. — № 9.
64. *Поленина С. В.* Качество закона и эффективность законодательства. — М., 1993.
65. *Политические* проблемы теории государства. — М., 1993.
66. *Права человека* / Отв. ред. Е. А. Лукашева. — М., 1999.
67. *Разумович Н. Н.* Источники и формы права // *Сов. государство и право.* — 1982. — № 3.
68. *Ранние* формы политической организации: от первобытности до государственности. — М., 1995.
69. *Решетников Ф. М.* Правовые системы стран мира: Справочник. — М., 1993.
70. *Решетов Ю. С.* Реализация норм советского права: системный анализ. — Казань, 1989.
71. *Рыбушкин Н. Н.* Запрещающие нормы в советском праве. — Казань, 1990.
72. *Рябов С. Г.* Політологічна теорія держави. — К.: Тандем, 1996.
73. *Семитко А. П.* Развитие правовой культуры как правовой прогресс. — Екатеринбург, 1996.
74. *Синюков В. Н.* Функции юридических фактов // *Вопр. теории государства и права.* — Саратов, 1988.
75. *Скрипнюк О. В.* Соціальна держава. — К., 2001.
76. *Скрипнюк О. В.* Теоретико-методологічні засади формування та розвитку громадянського суспільства і правової держави в Україні. — К., 1995.
77. *Социальное* государство и защита прав человека. — М., 1994.
78. *Спасов Б.* Закон и его толкование. — М., 1986.
79. *Тарасюк В. М.* Юридична, законодавча та кодифікаційна техніка // *Правова держава: Щорічник наук. праць.* — К., 1997.
80. *Татаринцева Е. В.* Правовое воспитание. — М., 1990.
81. *Теория* юридического процесса. — Харьков, 1985.
82. *Тихомиров Ю. А.* Теория закона. — М., 1982.
83. *Фандалюк О. В.* Правозастосувальні акти-дії. — К., 1999.
84. *Филонов В. П.* Состояние, причины преступности в Украине и ее предупреждение. — Донецк: Донеччина, 1999.
85. *Шаповал В. М.* Вищі органи сучасної держави. Порівняльний аналіз. — К.: Програма Л, 1995.
86. *Щедрова Г. П.* Громадянське суспільство, правова держава і політична свідомість громадян. — К., 1994.
87. *Якушик В. М.* Государство переходного типа. — К., 1991.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Зразок заяви про ухвалення теми курсової роботи та призначення наукового керівника

Завідуючому кафедри державно-правових дисциплін Інституту права	

(ПІБ)	
студента _____ групи стаціонарної (заочної) форми навчання	

(ПІБ)	
ЗАЯВА	
Прошу ухвалити тему курсової роботи з теорії держави і права	

(назва теми)	
та призначити наукового керівника курсової роботи.	
Дата	Підпис студента

Зразок титульної сторінки курсової роботи

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Інститут права

Кафедра державно-правових дисциплін

ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ

Курсова робота з дисципліни
“Теорія держави і права”
студента I курсу групи С1П1
Петренка Івана Івановича

(шифр та найменування спеціальності)

Науковий керівник
Сидоренко Петро Петрович
доктор юридичних наук, професор

Київ 2002

Зразок оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ I	5
1.1.....	5
1.2.....	9
1.3.....	12
Розділ II	16
2.1.....	16
2.2.....	19
2.3.....	24
Висновки	27
Список використаних джерел	29
Додатки	30

Зразок оформлення списку використаних джерел

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Конституція України*. — К., 1996.
2. *Венгеров А. Б.* Теория государства и права. — М., 2000. — С. 55–59.
3. *Общая теория государства и права: Академический курс: В 2 т. / Под ред. М. Н. Марченко*. — М., 1998. — Т. 1. — С. 139–141.
4. *Пеньков С. М.* Социальные нормы: управление, воспитание, поведение. — М., 1990. — С. 12–14.
5. *Разумович Н. Н.* Источники и формы права // Советское государство и право. — 1982. — № 3. — С. 11.
6. *Решетников Ф. М.* Правовые системы стран мира: Справочник. — М., 1993. — С. 89.
7. *Шаповал В. М.* Вищі органи сучасної держави. Порівняльний аналіз. — К., 1995. — С. 120.

Зразок оформлення посилань

... У сучасній юридичній науці сформувалась точка зору, згідно з якою правотворчість — це процес пізнання й оцінки правових потреб суспільства і держави, формування й прийняття нормативних актів уповноваженими суб'єктами в межах відповідних процедур [4, С. 157].

У системі прав і обов'язків не тільки фіксуються стандарти поведінки, які вважаються державою обов'язковими, корисними й доцільними для нормального існування суспільства, а й розкриваються головні принципи взаємовідносин особи, суспільства і держави [5, С. 91]...

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Коментар* до Конституції України / В. Б. Авер'янов, В. Ф. Бойко та ін. — К.: Інститут законодавства Верховної Ради України, 1998. — 410 с.
2. *Копейчиков В. В.* Державна влада і питання формування громадянського суспільства в Україні // *Правова держава*. — К.: 1995. — Вип. 6. — С. 12–25.
3. *Лазарев Б. М.* Что такое правовое государство? — М.: Знание, 1990. — 62 с.
4. *Общая теория государства и права: Академический курс: В 2 т. / Под ред. М. Н. Марченко.* — Т. 2. Теория права. — М.: Зерцало, 1998. — 640 с.
5. *Общая теория права и государства / Под ред. В. В. Лазарева.* — М.: Юристь, 1994. — 359 с.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Обсяг, структура й узагальнений зміст кожної частини курсової роботи з дисципліни “Теорія держави і права”	4
Вимоги до оформлення курсової роботи.....	7
Захист курсової роботи	8
Орієнтовні теми курсових робіт	10
Зразки планів курсових робіт.....	11
Список рекомендованої літератури.....	13
Додатки.....	17

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп’ютерна верстка

Н. В. Медведєва
О. С. Кавуненко
Т. Г. Замура

МАУП

Зам. № ВКЦ-986

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП